СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. ... ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ВЕРЕСНЯ 1949. — No. 210. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 10, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

НАЙБАГАТША НАЦІЯ ЗАНЕДБУЄ МОЛОДЬ — ТРУМАН

Вашингтон, 8 вересня. — Президент Труман відкрив організаційне зібрання, яке має на меті підготовити Півсторічну Конференцію Білого Дому над Дітьми й Молоддю на 1950 рік. Президент ще раз поклав натиск на потребу федеральної допомоги для збереження здоровя й підтримки при вихованні дітей і висловив надію, що занедбанням з минулого можна буде зарадити на конференції в наступному році. Він звернув спеціяльну увагу на недостачу здоровя в молоді, поклинуваної до військової служби. Поборова комісія підчас другої світової війни відкинула 34 відсотків молоді тому, що вони були неспосібні фізично або умово. „Я думаю, що це не приносить чести, коли найбагатша нація в світі, з усіми її ресурсами, занедбує здоровя дітей" — заявив президент. Щоб зарадити різним недостачам Труман обіцяв від себе повну допомогу.

ЗА ПІДГОТОВУ ПРОМИСЛОВОЇ ЧЕЛЯДІ.

Ню Йорк. — Стейт Ню Йорк робить усі зусилля, щоб втримати в себе промислові підприємства і притягнути нові і тому підготовляє резерву вправних челядників. Найновіша провірка виказує, що запотребування кваліфікованих механіків і підмайстрів буде на довгі роки більше ніж їх можна дістати, сказав промисловий комісар Едвард Корсі. Він пригадав, що на підставі закону з 1941 р. створено в стейті Ню Йорк Раду Челядників (Apprenticeship Council), яка має на меті підготовляти фахових робітників в різних ділянках промислу. Цю систему підтримують 800 підприємств у стейті і під теперішню пору є коло 30,000 місць, у яких вишколюють нових челядників. У самім будівельнім промислі видано 12,027 дипломів вишколеним робітникам. Тепер недостає вишколених працівників в артистичнім промислі й тому комісія заохочує молодь до вишколу. В Ню Йорку можна дістати інформації про це в стейтовім будинку при Лінард стріт.

РОЗГОЛОС АФЕРИ РОБСОНА.

Після поновної метушні з нагоди виступу співака Пола Робсона зі сольо-співом на пікніку останньої неділі коло місцевости Пікскіл, у стейті Ню Йорк, посипалися різного роду вислови обурення й критика на поведінку стейтової поліції, якій закидають занедбання обовязку для стримання напасників проти повертаючих учасників пікніку. Протести зголошують так звані „ліві" групи, хоч між ними не бракує і громадянськи-наставлених осіб. Пані Рузвелт висловила з цього приводу обурення, яке одобрив президент Рузвелт.

Відмінний настрій дався чути на конвенції Краєвої Міщанської Ліґи, яка відбувається в Денвер, у стейті Колорадо. Делегати не могли здержати свого обурення, доводячи, що цю аферу роздувається до великих розмірів на те, щоб з неї викувати зброю для комуністів. На конвенції приготовано резолюцію, яка таврує поведінку Робсона, тому, що він хоче відвернути увагу від себе, як прокомуніста, і схарактеризувати протикомуністичний настрій як протинігерський. В резолюції сказано, що Робсон має право говорити тільки за себе, а не за нігрів, які осудили його прокомуністичне становище кількома наворотами.

ОБВИНУВАЧЕНІ КОМУНІСТИ „ВИКОНУЮТЬ ПРОТИНАСТУП НА ГРОМАДЯНСТВО."

Ню Йорк. — Після повороту комуністів з виправи до Пікскіл, у стейті Ню Йорк, на пікнік, в якому виступав прокомуністичний співак, ніґер Пол Робсон, суддя Медіна згодився перервати судову розправу проти комуністичних провідників на два дні тому, що підсудний Поташ, який їздив туди на чолі своєї кушнірської юнії, зазнав покалічення ока серед метушні. Після дводенної перерви в розправі, оборонці підсудних внесли до судді письменне домагання, щоб він признав судову розправу „невдачною" і зарядив слідство над подіями в Пікскіл. Суддя назвав події в Пікскіл „насиллям", одначе відмовився переводити слідство, заявляючи, що є інші судді до того, а він має своє завдання. А на домагання, щоб признати розправу невдачною, Медіна відповів: „Це вже десятий раз підчас теперішнього процесу адвокати оборони накидаються з домаганням, щоб стримати розправу. Тепер оборона домагається вже, щоб я починав слідство назовні. Усе це є частиною змагань, щоб виконати протинаступ на громадянство, замість звернути увагу на справу, яка є в суді".

ЩОБ УТРИМАТИ ФАБРИКУ В РУСІ, ЮНІЯ ГОДИТЬСЯ НА ЗНИЖКУ ПЛАТНІ.

Норвок, Конн.— Юнія К.І.О. в підприємстві Норвок Тайр енд Роббер Компані, яка працює під знаком банкротства, згодилася на знижку платні на 11 цнт. на годину. Предсідник підприємства заявив, що знижка платні є необхідна для втримання в русі фабрики. Це вже другий випадок, що місцева юнія приймає знижку робітничої заплати. Першою був відділ Міжнародної Юнії Робітників Жіночого Одягу.

ВИПИСАЛИ СКИТАЛЬНИКА, ІМ ПРИСЛАЛИ ІНШОГО.

Ст. Луїс, Мо. — Родина Петра Шмидта вийшла на залізничу станцію, щоб привитати ново прибуваючого зо скитальщини іміґранта з Югославії, Иосипа Франка. Коли побачили довго вижиданого гостя, немало здивувалися. Їх скиталець на фотографії, виглядав на 30 літ, а той що приїхав, має 55. Шмидти відмовилися прийняти його до свого дому. Місцевий священик заопікувався ним і дав йому хвилеве приміщення. Франк опісля пояснив: Коли в таборі проголошено імя Иосипа Франка, він зголосився і дістав дозвіл на виїзд до Америки. Очевидно, що там міг бути другий Иосиф Франк, який не відозвався на заклик.

ЗІБРАННЯ АДВОКАТІВ ВІДКИДАЄ НАЧЕРК О.Д. В СПРАВІ НАРОДОВБИВСТВА

Ст. Луїс, 8 вересня. — Американська Адвокатська Палата осудила масове вбивство невинних народів, одначе відкинула начерк міжнародної конвенції для заборони народовбивства в теперішнім виді. Делегати на зібранні адвокатського товариства дискутували три години цю справу й ухвалили „компромісову резолюцію", яка відкинула начерк умови тому, що він противиться деяким постановам американської конституції. В начерку міжнародної конвенції, випрацьованої комісією Обєднаних Держав, сказано, що міжнародні трибунали мають вирішувати вину в справі народовбивства, а це може дати притоку до легковаження Верховного Суду Злучених Держав. Генеральний Правний Дорадник ЗДА, Филип Б. Перлман, приявний на зібранні адвокатів, домагався підтримки умови, щоб сенат міг її ратифікувати. Він закинув адвокатам, що вони говорять „з обох кутків своїх уст" у цій справі, одначе це не помогло. Досі чотири держави ратифікували начерк конвенції О.Д. в справі народовбивства.

ЮГОСЛАВІЯ ДІСТАЄ ДВАДЦЯТЬ МІЛЬЙОНІВ З АМЕРИКИ

Вашингтон. — Злучені Держави признали Югославії позичку у висоті $20,000,000 через Експортово - Імпортовий Банк. Як промислові так і дипломатичні кола згідні в погляді, що позичка є бизнесово оправдана. Вислід позички має бути двоякий: Югославія поправить свої економічні відносини, а ЗДА дістануть стратегічні матеріяли з Югославії, потрібні для розбудови воєнного промислу.

ПРОГРАМА З ПЯТИ ТОЧОК НА АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Вашингтон. — Конференція Америки, Канади й Великобританії в справі постачання доляра зосередила свою увагу на тимчасову програму, складену з пяти точок, а саме: 1. дозвіл для Великобританії видати $962,000,000 з Пляну Маршала; 2. Америка зрікається англоамериканської умови і дозволяє Британії робити різницю між американськими й неамериканськими продуктами при закупні на світових ринках; 3. звільнення деяких митних постанов для уможливлення ввозу англійських виробів до ЗДА; 4. збільшення американських припасів стратегіних матеріялів, щоб Англія могла дістати більше долярів з Америки; 5. заохота до більшої інвестиції американських капіталів закордоном.

МІЖКОНТИНЕНТАЛЬНА РУРА З КАНАДИ ДО СТЕЙТІВ

Торонто, Канада. — Інтерпровіншал Пайп Лайн Компані оприлюднює плян призбирання дорогою позички $90,000,000 на побудову міжконтинентальної рури з Едмонтону, в Канаді, до Сопіріор, у стейті Висканзин в ЗДА. Рура має служити для постачання нафти з Канади до Стейтів. Позичка буде в виді бондів, платних упродовж 20 років з три й половиною відсотками.

АМЕРИКУ ВИКЛЮЧИЛИ З МЕКСИКАНСЬКОГО „МИРОВОГО КОНҐРЕСУ"

Місто Мексик. — Після того, як амбасада Злучених Держав заперечила, наче б департамент стейту у Вашинґтоні відмовився видати пашпорти американським делегатам на „Мировий Конґрес", скликаний прокомуністичними організаціями, представників американської амбасади недопущено дальше бути приявними на нарадах. Так само виключено американських кореспондентів з засідань комісій, а дозволено бути приявними тільки на повних зібраннях конґресу.

УХВАЛЕНО ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ТРИБУНАЛ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ

Страсбурґ, Франція, 9. вересня. — Европейська Дорадча Асаблея ухвалила вчора величезною більшістю голосів резолюцію, що передбачує встановлення верховного суду для збереження людських прав. Ця резолюція, подібно як і всі інші, може увійти в силу тільки після затвердження Міністеріальною Радою. Опозицію проти резолюції вів, піддержуваний одним британським соціялістом, бельгійський представник Генрі Ролін. Своє становище він мотивував тим, що закон дозволяв би одиницям або приватним організаціям ставити під суд їх власний уряд. Найбільшими оборонцями закону виявилися французи. В закон включені права свобідного слова, вільних зібрань та свобода релігії. Трибунал мав би складатися з дев'ятьох суддів різних національностей.

КРІЗА ПЕРЕСЕЛЕНЧОЇ АКЦІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

НАГЛЕ ЗАСІДАННЯ ЕКЗЕКУТИВИ З.У.А.Д.КОМІТЕТУ ШУКАЄ РОЗВ'ЯЗКИ

Филаделфія, 9 вересня. Кріза переселенчої акції не тільки продовжується, але з кожним днем та з приходом кожного нового транспорту українських скитальців до цеї країни щораз більше загострюється. В цій справі відбулося вчора нагле засідання Екзекутиви ЗУАД-Комітету, намагаючись знайти розв'язку цеї справи, яка вже не терпить найменшої проволоки. Стверджено, що не зважаючи на всі алярмуючі заклики, не всі громади виявляють належне зрозуміння цеї справи та не всі виявляють так необхідні тепер максимальне зрозуміння, співпрацю і допомогу в акції Комітету. Комітет знову звертається цею дорогою до всіх наших громад, всіх парафій, організацій та поодиноких осіб та в ім'я багатьох тисячів наших рідних братів і сестер на скитанні в Европі закликає їх до якнайбільшої співпраці і допомоги. Прохається насамперед всі наші громади і парафії та поодиноких громадян, щоб вони доклали всіх зусиль та прийняли ті родини нових іміґрантів, що до них відсилається та щоби негайно повідомляли Комітет про можливості приміщення дальших нових іміґрантів. Тепер вже майже кожного для Комітет мусить бодай тимчасово примістити по кільканадесять а то й кількасот родин і без повної співпраці всього нашого загалу цего в жадному разі не можна буде виконати. Було б ганьбою і злочином якщоб прийшлося завертати людей назад до Европи тільки тому, що наше громадянство відмовилося їх прийняти. Комітет зокрема закликає до найтіснішої співпраці в цих справах всіх нових іміґрантів, які вже якнебудь влаштувалися. Знаючи недолю скитальщини з власного досвіду, вони повинні тепер по громадах розгорнути якнайбільшу активність для приміщення їх вчорашніх товаришів дипістської недолі. Комітет з черги закликає до посиленої матеріяльної допомоги, бо на кошта транспортації нових іміґрантів вже вичерпуються всі резерви. Це повинні мати на увазі теж ті, що самі завинили Комітетові за їх транспорт та негайно сплатили свій борг. Положення є до тої міри критичне, що як на заклики ЗУАДКомітету не відізветься, і то негайно, ввесь американсько - український загал, ми знову прогайнуємо одну з найбільших нагод, як це вже нераз було в історії та що так гірко мститься на долі цілого нашого народу.

ЧЕСЬКЕ ДУХОВЕНСТВО ВІДКИДАЄ ДЕРЖАВНИЙ ЗАКОН ЩОДО ЦЕРКВИ

Прага, 9 вересня. Чехословацьке духовенство одностайно відкидає проект нового церковного закону, що його задумує перевести в парляменті центральний комітет комуністиного „народного фронту" — повідомляють тут з поінформованих джерел. Поверх 70% духовенства вже заявилося проти того закону, вважаючи, що він має на меті цілком підпорядкувати Церкву інтересам комуністичної партії. В цій справі мала б в найблищих днях появитися спільна декляраціяцілого духовества. З видвигненням в парляменті нового законопроекту, боротьба комунізму проти Церкви в Чехословаччині увійде в свою рішальну стадію.

ПРАКТИКА „ЛІФТУ" У ВІЙСЬКОВИХ МАНЕВРАХ.

Франкфурт, 9-го вересня. — Американські збройні сили, під час своїх великих воєнних вправ в Німеччині, використовують практику повітряного постачання під час недавньої совєтської бльокади Берліна. Під час вправ транспортовими літаками перекинено цілу армію з 2,400 вояків на віддаль 300 миль для оборони проти мітичного „ворога зі Сходу". Разом з військом перевезено літаками теж все їх озброєння, включно з „джіпами" і гарматами.

ЗАГРОЗА „ВАРВАРСЬКОЇ ВІЙНИ" В КОРЕЇ

КОМІСІЯ О.Н. СТВЕРДЖУЄ ВИНУ СОВЄТІВ В ПІДГОТОВЦІ НОВОЇ ВІЙНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 9 вересня. — Корейська Комісія Об'єднаних Націй, бойкотована Совєтським Союзом, приготовила звідомлення для Генеральної Асамблеї про положення в Кореї, стверджуючи, що між піддержуваною ЗДА Корейською Республікою і опанованою Совєтами Північною Кореєю існує явна загроза „варварської громадянської війни". В звідомленні признається втрату будь-якої надії на можливість об'єднання американської і совєтської зон Кореї, стверджуючи в тому виключну вину Совєтів, та совєтський антагонізм у відношенні до західних демократій. Комісія заявляє, що по обох боках демаркаційної лінії Кореї ведеться інтензивна воєнна підготовка, що в кожній хвилині загрожує воєнним конфліктом, що там означав би „найбільш варварську громадянську війну". Совєтський Союз, згідно з твердженням Комісії, явно піддержує підготовку до такого конфлікту. В звідомлення говориться про „договір військової допомоги, що його заключено між Північною Кореєю та китайськими комуністичними силами в Манджурії". Комуністи вже від довшого часу провокують такий конфлікт, постійно порушуючи кордон Корейської Республіки, що викликує відповідну реакцію. Комісія в заключенні стверджує безсилля Об'єднаних Націй полагодити корейську проблему, як довго великодержави не будуть під цим оглядом співпрацювати.

ПРЕМІЄР ФРАНЦІЇ СТВЕРДЖУЄ ЗАЛОМАННЯ КОМУНІЗМУ.

Париж, 9 вересня. — Премієр Франції, Генрі Кеій, стверджує в пресовому інтерв'ю факт заломання комунізму в тій країні та „звільнення Франції від комуністичної загрози, яка висіла над нею минулого року". Він високо оцінив американську допомогу для европейських країн взагалі, а для Франції зокрема, як теж висловив великі надії на Европейську Раду, що тепер відбуває свою першу сесію в Страсбурґу. В наступну неділю пройде точно один рік, як премієр Кеій створив свій коаліційний уряд, який задержався при владі найдовше в післявоєнній Франції.

РОБЕРТСОН ЗАКЛИКАЄ ДО БРИТАНСЬКО - НІМЕЦЬКОЇ ПРИЯЗНІ.

Бонн, Німеччина, 9 вересня. — Британський високий комісар Німеччини, ген. сер Браян Робертсон, виголосив на конґресі німецьких професійних спілок в Ґановер промову, в якій закликав до британсько-німецької приязні й співпраці. Звертається увагу на дуже лагідну реакцію Робертсона на німецьку критику британської окупаційної політики, головно щодо розбору великих воєнних фабрик. Разглядаючи поодинокі проблеми сучасної Німеччини, ген. Робертсон заявив, що німецький нарід тепер потребує всебічного не тільки господарського, але й політичного зрозуміння та допомоги, а становище німців протягом останніх кількох місяців багато дечого в цьому пошкодило. Він підкреслив головно безінтересність західно - алінської політики в Німеччині.

АМЕРИКАНЦІ ПРИПИНИЛИ РОЗКОПКИ МОГИЛ В ДАХАУ.

Мюнхен, 9 вересня. — Негайно після того, як в пресі появилося повідомлення про німецькі розкопки масових могил жертв націстичного концентраційного табору в Дахау, американське військове управління наказало припинити дальші розкопки та зберегти це місце як постійний пам'ятник гітлерівського варварства. Американська преса в редакційних коментарах гостро критикує місцеві німецькі власті та пригадує співвідповідальність німецького народу за повнені націзмом злочини. Німці розкопували могили з метою використати площу для засівів та інших комерсійних цілей.

ЮГОСЛАВІЯ ВИЯВЛЯЄ ІМПЕРІЯЛІСТИЧНІ ЦІЛІ СОВЄТІВ.

Беоґрад, 9 вересня. — Свою критику російського большевизму поширили югославські комуністи тепер теж на комуністів в західних країнах, називаючи їх сліпим знаряддям російського большевизму з виразними познаками російського імперіялізму. Секретар політбюра югославської компартії, Мілован Джіляс, пише в комуністичному органі „Борба", що Москва спотворила ідеї національного самовизначення, що їх заступав Ленін, та поширила свою диктатуру на комуністичні партії воіх країн, які безкритично дають ся використовувати для російського імперіялізму.

ПОЛЬЩА ВИПОВІДАЄ ДОГОВІР ВЗАЄМНОЇ ДОПОМОГИ З ЮГОСЛАВІЄЮ.

Варшава, 9 вересня.—Польське комуністичне міністерство закордонних справ передало вчора місцевій югославській амбасаді ноту, в якій обвинувачується уряд маршала Тіта, що він „знищив" договір взаємної допомоги між обома країнами, підписаний в березні 1946 року. В ноті рівночасно обвинувачується членів югославської амбасади в шпигунстві та в підривній роботі, подібній до тої, яку ведуть „підпольні фашистівські організації".

ПРИПИНЕННЯ КОМУНІСТИЧНОГО ПОХОДУ В ПІВДЕННОМУ КИТАЮ.

Гонґ Конґ, 9 вересня. — В міжнародних і навіть в самих китайських політичних колах з деяким здивуванням стверджується майже рівнозначну з припиненням повільність походу комуністичних військ на Південний Китай. Вже перед тижнями заповідалося можливість безпосереднього упадку Кантону, що його евакував уряд і закордонні дипломатичні місії, а комуністичні війська все ще віддалені від нього на 165 миль. Комуністичний похід припинено теж на інших ділянках фронту. Подається різні причини цего факту,

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City 3. N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ПО „СВЯТІ ПРАЦІ"— ДО ПРАЦІ

В американському житті ввійшло в звичай, що в гарячі літні дні перед „Лейбор Дей" можна, а часом таки треба бути поблажливим, коли люди не виявляють у праці більшої енергії. Таку поблажливість можна завважити в бизнесі та в особистих і громадських справах. Одначе „Лейбор Дей" це вже границя, якої не слід переступати. Отже хочби поверталась спека, чи заходили різні перешкоди іншої натури, що давали б право на різні виправдання, пересічний американець знає, що вже своє „відсвяткував" і пора продовжати систематичну і серіозну працю та плянувати нове.

Як сказано, таке можна завважити не тільки в бизнесі, але й в громадській роботі, а навіть і в державній. По „Лейбор Дей" завважуємо свіжу енергію, нове плянування, новий розмах. Хто памятає наші „старі часи", той потвердить, що теж і в нашому українсько-американському житті відчувалось бувало в таку пору приплив свіжої крови і молодечого запалу та свіжий порив до нових та ідейних діянь. В такий час вирішувались протестаційні маніфестації, великі народні свята і масові збірки на цю чи іншу потребу в „старому краю", чи на допомогу визвольній боротьбі українського народу. Згадуємо за це в тій вірі, що не інакше буде й цього року. Щобільше, надіємось, що по цьогорічнім „Дні Праці" піде по всіх наших центральних установах та організаціях на місцях така велика народна праця, якої ще ніколи не було, та що зложимо тепер такі великі жертви на найконечніші народні потреби, яких ми ще ніколи не складали.

Думаємо, що наше старше громадянство, до якого ми вже нераз звертались подібною мовою, добре розуміє, чому нам треба так робити. Знов ті, що прибули до нас недавно, ще краще ці справи розуміють і відчувають. Як тільки застановимось, що треба негайно врятувати ще тисячі наших рідних на скитальщині й помогти їм дістатись до Америки, то відразу відчуємо серіозність справи і трагічність ситуації, коли б ми не вивязались зі свого завдання. Бо ці українці уже ніколи сюди не дістануться, коли їм зараз не подамо помічної руки і не поможемо ЗУАДКомітетові дістати запевнення, що їх десь примістимо та знайдемо для них працю.

Теж мусимо памятати, що десятки мільйонів наших рідних мучаться у сталінській неволі, що Україна поневолена, ограблена та заселювана азійськими племенами. Зближається новий Конґрес Американських Українців, що його скликує Український Конґресовий Комітет у перших днях листопада до Вашинґтону. Треба й цю акцію негайно поперти. Треба УККомітетові зявитись перед Обєднаними Державами в справі народовбивства, доконуваного Кремлем над Україною, як і треба счинити рух у цій справі по наших громадах, щоб тим способом широкі маси американського громадянства запізнались з трагічним положенням України.

Коли ж до цього додати ще наші культурні потреби і згадати хочби тільки за українську школу та українські курси, чи справи, звязані з нашим мистецтвом, то побачимо, що є над чим думати. Та треба не тільки думати, але одночасно й діяти. До кожної такої праці є вже у нас добрі сили, тому вже нема потреби зволікати з цею чи другою працею, бо, мовляв, нема кому і з ким робити.

Отже кожний і кожна з нас до праці, а хто сам не може цеї чи другої праці виконати, так хай манифестує хоч своєю жертвою, що він є в одному ідейному ряді цілої української громади в Америці.

Невдала акція для ворога нації

Робітництво Фінляндії зважилося на незвичайно відважний крок: прогнати з Федерації Робітничих Юній сім комуністичних юній за те, що вони не послухали заклику залишити страйк і повернутися до праці. Недавно Федерація прогнала чотири інші юнії за такий непослух. Впарі з прогнанням комуністичних юній Федерація рішила усунути з свого уряду заступника предсідника, який ворожо відносився до політики Федерації. Після прогнання непослушних юній загроза страйку минає, а з нею минає ще більша загроза, а це негайне поневолення Фінляндії Совєтами.

Останній страйк у Фінляндії викликали комуністи, очевидно за намовою сусідів з-під Залізної Заслони. Фінляндія, після покінчення війни з Совєтами, дивним складом обставин змогла заключити з Совєтами мир 10. лютого 1947 р. як незалежна країна, хоч на важких для себе умовинах. У тому мирі уряд Фінляндії зобовязався постачити Росії як воєнне відшкодування різні матеріяли вартости 300 мільйонів долярів. До відшкодувань зараховали Совєти й такі матеріяли, які Фінляндія постачала їм від вересня 1944 р. Це вважалося за незвичайну великодушність Совєтів, яку світова комуністична преса роздула до небувалих розмірів. Кінцеві постачання мають прийти 19. вересня 1952 р. Завдяки надлюдській видержливості в праці фінського народу уряд вже тепер виповнив мирові зобовязання понад 50 сідсотків. Якщо нормальна праця піде дальше, тоді Фінляндія буде в спроможности виповнити всі свої зобовязання і Совєти не будуть мати правної підстави до карної експедиції проти Фінляндії.

Одначе Комуністична партія Фінляндії знає, що для неї нема майбутности, якщо її країна сповнить свої зобовязання. Отже комуністи пробували викликати страйк з метою, щоб припинити працю і недопустити до дальшого постачання матеріялів Совєтам, як цього вимагає мирова угода. Уряд зрозумів небезпеку, бо коли б він не вислав матеріялів, тоді Совєти вишлють до Фінляндії своє військо, яке вже по своєму допильнує дальших постачань. Висилка совєтської армії, як свого роду карної експедиції, принесла б знову кінець незалежности Фінляндії.

Серед такого положення уряд Фінляндії найшовся між молотом і ковалом. Коли не здавить комуністичного страйку, не буде в силі постачити матеріялів і Совєти загорнуть Фінляндію. Коли ж здавить комуністичний страйк, тоді комуністична Росія прийде на допомогу страйкарам і поневолить країну, насаджуючи там свій комуністичний уряд, як це бувало в інших країнах.

Законний уряд рішився на великий риск: Заборонив страйк, рахуючи на те, що загал фінського робітництва стане в обороні рідної країни. Так і сталося. Подавляюча більшість робітництва послухала зазиву свого уряду, а робітнича організація викинула комуністів із своєї Федерації. Коли піде праця, підуть дальші матеріяли до Совєтів.

Відважне потягнення фінського уряду принесло успіх дякуючи почасті теж міжнародному положенню. Незалежність Фінляндії врятована. Питання тільки, на як довго?

Микола Чубатий.

Історична підстава української самостійности є в старім Києві

В статті „Історичні Підстави Української Самостійности" писав я про те, чому треба вважати слабкою історичною підставою для українського самостійництва покликування на державу Богдана Хмельницького та які небезпеки криє в собі опертя офіціяльної української політики на цю фазу української історії. Слід ще згадати, що особа Богдана Хмельницького все була прославлювана російською старою історіографією, а новочасний московський цар Сталін встановив навіть орден імені Богдана Хмельницького. Певно, що в усім тім є багато московської облуди, одначе фактом є, що особа Богдана Хмельницького, зокрема для чужинця, це уособлення українського федералізму з Москвою. Політичні заходи Хмельницького під кінець його життя, щоб звязатися зі Швецією мало відомі і ніколи не закриють величезного значення переяславського піддання України під руку московського царя (1654).

Зате сильним як граніт історичним доказом права українського народу бути самостійним є його київська держава, що впродовж повних триста літ була наймогутнішою державою сердновічної Европи побіч німецького цісарства, а потім ще двіста літ найшла свого продовжника в Галицько - Волинськім Королівстві. Стара київська держава українського народу не тільки була вповні самостійною, але також соборною в нинішному розумінні української практичної політики. Галицько-Волинське Королівство збирало з виїмкою задніпрянської Чернигівщини всю тоді оселену українську територію. Саме ж, як інтегральна частина тогочасної Европи, цупко звязувало український нарід зі заходом. Тим самим воно найкраще віддавало духові наставлення української самостійної нації.

Силу того політичного аргументу за українською державною самостійністю досконало розуміють нині росіяни, тому мало інтересуються тепер державою Богдана Хмельницького, а цілу силу своїх наукових аргументів в численних творах, писаних світовими мовами, звертаються на староукраїнську київську державу, стараючись представити її як безпосереднього предтечу Росії, хоч уже не завжди з успіхом.

Колись, перед українською визвольною боротьбою по першій світовій війні, світ ще мало знав про Україну. Тоді росіяни могли неґувати навіть саме існування українського народу і російські історики представляли стару українську київську державу як власність одного російського народу. Не даром німецькі дорадники царя Петра І. з далекосяглою політичною візією присвоїли Московії назву старо-української київської держави „Русь" та „руський". Одначе нині, коли вже перечити існування українського народу стає неможливим через саму динаміку українського національного визвольного руху, російські історики здебільша йдуть на уступство та староукраїнську київську державу та її культуру представляють як спільну власність обох народів, українського та російського. Зі спільного корення Руси, голосять нині політики російські як теж історики, виросли два народи і тому вони вже пишуть про Росію і Україну, а деколи додають ще й Білорусь. Та сама політична ідея висловлена в теперішнім совєтськім гимні.

Безперечно що це є вже поважним уступством з боку росіян, зробленим з конечности та ще й в свідомості, що й ця теорія не дасться так легко вдержати, бо кожному безсторонному дослідникові стає ясним, що коли осередок старої київської держави, відомої під назвою Київської Руси, був у Києві, коли вся культура тої держави була створена на нинішній Україні й духовими силами українського народу, а тільки частинно в Новгороді Великім, північній торговельній кольонії староукраїнської київської держави, то нема властиво ніякої логічної підстави вважати київську державу навіть за спільну власність українського та російського народу, а тільки за стару українську державу.

Роля корінної території нинішнього російського народу, себто горішнього Поволжа з осередком в Москві, в тих часах була зовсім пасивною. Нинішня московська територія староукраїнської держави в політичному розумінні, була отже звичайною колоніяльною територією України навіть тільки в малій частині заселеною словянським населенням. Ця територія російського народу була від самих початків етнічно неукраїнською, тому не диво, що коли вона під впливом інтересів окремої вітки київської династії Рюриковичів політично сконсолідуталася та стала політично активною територією, мусіла віддiлитися від України політично, а згодом навіть церковно та культурно.

Найскорше віддiлилася російська територія, від України політично, бо вже в половині XII-го століття. Церковно старалася вона усамостійнитися в тім самім часі, одначе через перешкоди з боку царгородського патріярха сталося це тільки аж в половині 15-го століття.

Ще скорше усамостійнився центр, з якого вийшов білоруський нарід, себто Земля Полоцька, бо вже в II-гім століттю. Тим чином Держава Олега, Ігоря Святослава, Володимира та Ярослава Мудрого зі столицею в Києві була державою українського народу, а що мала під своєю владою території неукраїнські, то була імперією, себто державою з територіяльними посілостями на своїх переферіях. Вони стояли правда під впливом культури українського центру, одначе через свій відмінний

(Докінчення на стор. 3-тій)

Український Високошкільний Тиждень

В днях 20-24 серпня ц. р. відбулася науково-громадська конференція з участю студентства, професорів і ширших кол нашої інтелігенції в Мюнхені. Теми доповідей були різноманітні. Уже сам факт такої конференції показує значний поступ нашого громадського життя.

Першого дня конференції промовляли: проф. Д. Чижевський („Гумністичні науки наших днів"), проф. М. Василів („Марксизм у світлі новітніх дослідів політичної економії") і д-р В. Рудко („Проблема науки і наше суспільне життя").

Другий день конференції був присвячений справам ідеологічним. Д-р Іван Лисяк-Рудницький (син пок. д-ра Павла Лисяка та п. Мілени Рудницької) мав виклад про М. Драгоманова, д-р Б. Цимбалістий подав реферат про ідеологію В. Липинського, Ю. Дивнич реферував про М. Хвильового і д-р Р. Єндик про Д. Донцова. Після цих рефератів відбулася дискусія, на жаль, за браком часу значно скорочена.

Про реферати можна сказати, що їх автори хотіли подати ідеологію кожного з названих діячів на підставі фактів. Але не всім вдалося задержати безсторонньо - науковий підхід.

Учасники дискусії шукали помилок в роках, коли творилася незалежна демократична Україна (1917-20 рр.) і пробували їх виясняти „ідеологією". Забували одначе про основну річ: загальну тодішню непідготованість українського народу, що випливала з соціяльного стану України. Адже ж міста на всій українській території від Тиси аж по Кавказ були в чужих руках! При такій ситуації ніяка „ідеолоґія" не всилі „перескочити" законів суспільно-історичного розвою і ніякі, хочби найсильніші фрази та патріотичні декляамації не заступлять того, що потрібне для державної творчости: підготованих людей для проводу і для організації державного апарату.

В рефератах і дискусіях про ситуацію на Україні і на еміґрації розвинувся жвавий обмін думок.

25-26 серпня відбувся в Мюнхені 15 зїзд Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС), з участю 29 делегатів від студентських громад з різних країн Західної Европи. Цей зїзд відбувся в діловій атмосфері. Минає доба, коли в студентськім житті переважала партійно-полівична аспірація. Студентство, незалежно від політичного напряму, хоче мати в ЦЕСУС і свою станову організацію, що має дбати за інтереси студентського загалу. Зїзд ЦЕСУС-у вибрав нову управу в такому складі: Богдан Гук (голова), зуступники: Данилюк і Маркусь; секретарі: Жеґуц і Никлович; організаційний референт: І. Гута; референт міжнародніх звязків: Винницький; фінансовий референт: Тофан; пресовий референт: Жуківський; культурно-освітній референт: Рогівський; суспільний референт: Григорчук.

О. К.

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОВДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

111)

З Дем'яном Бєдним ми знайомі давно. Де-не-де ми з ним раніш зустрічатися. Колишній кремлівський поет і друг Рикова, він почав розкладатися ще з часів громадянської війни... Коли писалось його богомерзьке „Євангеля", він уже був висококваліфікованим розпусником. Відома відповідь Єсеніна на це „Євангелля" була написала надто м'яко. Між іншим, Дем'ян Бєдний не раз захоплювався цим віршем і за щось дякував небіжчикові...

Одного разу хтось подзвонив до мене в редакцію. Я взяв рурку телефону і став слухати.

— Це ти, товаришу М.? — хрипів хтось у телефон. — Говорить з тобою Дем'ян... Дем'ян Бєдний! Гало! Ти мене чуєш? Я розмовляю з тобою із „Европейського готелю"... Вчора приїхав... Мені до зарізу потрібна зараз тисяча рублів... Кидай усе, бери гроші і приїжджай до мене.

Взявши з собою секретаря і тисячу рублів редакційних грошей, за півгодини я був у нього.

Цього разу він займав тільки дві суміжні конфортабельні кімнати, і в першій із них зустрів нас, одягнутий у якийсь напівкитайський халат. У ругій кімнаті на англійському ліжку, під шовковою ковдрою, щось ледь помітно ворушилося.

Помітивши наш конфуз, Дем'ян Бєдний, охриплим від вина голосом, промовив, водночас звертаючись до всіх:

— Льоліко, не турбуйся, це — свої... А це — мій нічний „метелик".

Нам стало так соромно і ніяково, що, віддавши йому гроші, ми поквапились покинути його оселю.

— Ну, а пізніше він бодай якою дурницею сплатив ту тисячу? — спитав я.

— Ні, ані рядка не прислав, а грошева розписка його так і залишилась лежати в архіві... А другого дня, зараз удень смерти матері Сталіна, — дзвінок і хрипкий голос. „Ну, — думаю, — Дем'ян потребує другої тисячі", коли чую — хрипить голос Жданова:

— Це ти, товаришу М.?

— Я!

— Як у тебе справи з некрологом? — питає Жданов.

— Некролог готовий! — відповідаю.

— Ніяких некрологів про смерть матері Йосифа Вісаріоновича в газеті не містити, крім короткої замітки у відділі хроніки. Докладніше — при зустрічі.

Пізніше з'ясувалося, що бабуся, вмираючи, несподівано для всіх відговілась, а потім висловила бажання бути похованою православним священиком.

Сталіну це дуже не сподобалось і він заборонив совєтській пресі широко розводитись про її життя і смерть.

Так „Сосо" поставився до останньої волі своєї матері, можливо єдиної людської істоти в світі, яка любила його некорисливо до самої своєї смерти.

А який кінець приготує Сталін колишньому „придворному" віршомазові, — з некрологом чи без нього, — покаже майбутнє. Москвичі переказували, що й його вже посадили, — закінчив М.

ВІЛЕНСЬКИЙ-СИБІРЯКОВ ТА ІНШІ

В Совєтському Союзі є катеґорія людей, які продовжують „робити" революцію навіть тоді, коли опиняються під її закривавленими колесами.

До цієї катеґорії належав і колишній царський політкаторжник Віленський - Сибіряков. Пробувши в Сибіру понад десять років, з яких чотири провів у кайданах, він дочекався лютневої революції і побожно схилив перед нею свої коліна... Він її творив, — вона прийшла, і він їй уклонився.

Вона захопила його в Іркутську на посаді завідуючого міською бібліотекою, з платнею 150 крб. (золотом). У місті була невелика колонія засланців - поселенців, серед яких не останню ролю грав Віленський - Сибіряков. Він, можливо, був навіть її провідником та апостолом. У всякому разі, був не останнім членом її, бо часто запрошував його до себе на гостину... губернатор.

Можливо, це звучатиме парадоксально, але за словами самого Віленського-Сибірякова, Якутський губернатор дуже поважав їх і охоче проводив з ними час за склянкою чаю. Очевидно, „кривавий царат" був не таким уже проклятим та страшним, якщо його представник, та ще в глухому Іркутську, так людяно ставився до тих, хто збирався скинути та знищити його і проводив з ними час!

Звичайно, ми не маємо наміру проводити тут паралелю між Якутським губернатором і тодішніми засланцями — противниками тодішнього устрою — з одного боку, і якимось начальником сибірського НКВД чи голови раднаркому хоч би тієї самої Якутської республіки та нещасними совєтськими арештантами — з другого боку. За нас це зробили вже сотні колишніх політичних каторжників часів царату та засланців, які разом з нами в різних концтаборах та в'язницях переконалися на власній шкірі, як виглядала царська політика і совєтське соціялістичне „перековування"...

Коли в Ростовському НКВД наша камера, що поверталася з 10 хвилинної прогулянки, в коридорі випадково зустріла ув'язненого років 60, якого конвойний примушував повернутися обличчям до стіни, поки ми пройдемо повз нього, цей старий кричав, страшенно збуджений, в лице своєму конвойному:

— Царські жандарми не поводилися зо мною так жорстоко, як ви!... Не підкоряюсь я вашим диким вимогам!.. Стріляйте в мене старого політкаторжника!..

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

О. Г.

Советська інтелігенція

12)

Одного разу, коли в приватній розмові студенти почали нарікати на трудноші відміни французьких дієслів, М. співчуваюче сказав:

— Нічого не можу змінити, дорогі мої товариші. Єдине, що можу вам порадити — гризіть, скільки можете, молодими зубами граніт науки.

— Як ви сказали?!! — жахнулися студенти.

— Я?.. Та я... Та то є такий вислів, котрий радить вперто вчитися, себто, гризти зубами граніт науки. А... А хіба це щось поганого?

— Певно! — загуділи студенти. — Це Троцький так сказав!

Асистент М. помертвів з жаху і почав виправдуватися. Але це не помогло, і студенти зробили на нього донесення.

Маючи особливе довіря до нашої родини, М. прибіг до нас.

— Знаєте, мене завтра будуть „крити" на зборах за троцкізм! Що мені робити? Дайте пораду, бо я в розпачі!

— Тепер уже нічого не зробите, товаришу М. Залишається тільки признати, що ви зробили велику помилку, цитуючи Троцького. Хіба можете виправдатися тим, що не зробили цього свідомо, бо творів Троцького ніколи не читали. Але надалі пообіцяйте бути обережним у висловах, а для підняття своєї клясової чуйности глибше студіювати твори клясиків марксизму:

— Чекайте, чекайте! — перебив пораду М., витягаючи бльок-нот. — Я собі це запишу. Отже, як ви сказали?...

Повторену пораду бідний „злочинець" занотував до записника і спитав:

— Як ви думаєте, чим це скінчиться?

— Рік тому назад це скінчилося б дуже погано. Але тепер винесуть тільки догану. Сумно, але догану дістанете напевно.

— Ну, це ще нічого! — Заспокоюється М. — Аби тільки з роботи не викинули, або ще й не...

На цьому слові асистент зупиняється, бо слово „посадили" не перелазить йому через горло.

Другого дня асистента М. дійсно „крили" на зборах профспілки за „протакування в побут висловів зрадника революції". І коли вже всі, хто хотів, висловилися і висипали на нещасного М. громи свого „клясового негодування", слово дають „обвинуваченому". Страшно заляканий і пригнічений М. починає каятись, а що був дуже поденервований, то даної йому поради формує в дуже дивний спосіб:

— Я не хотів того сказати!... Я, на жаль, ніколи не цікавився творами Троцького і не читав його. Але тепер я вже обіцяю читати все. Я мушу вивчити, щоб знати, як оминути висловів ворогів народу. А тепер, звичайно, я не знаю, що це казав Троцький...

— Ви чуєте, товариші! — зривається з місця голова місцевкому. — Ця людина не вірить в нашу авторитетну заяву, що вжив виразу Троцького. Він тут ще заявив, що збирається того контрреволюціонера вивчати! Він не тільки не усвідомив свого злочину, але має сміливість прилюдно заявити, що має намір зробити ще більший злочин!...

І пішло, і пішло!...

Нарешті з великою бідою асистентові М. при допомозі нотаток, зроблених у „бльокноті, вдається доказати, що він не тільки „глибоко обдумав", але й пережив свою помилку, і студіювати хотів не Троцького, а твори Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна.

Винесли йому не просту догану, але „сувору з попередженням", та на роботі лишили.

Минуло небагато часу, як одного вечора знову прибігає нещасливий асистент до нас. По виразу його обличчя видно, що знову щось сталося.

— Ну, розкажуйте, що у вас нового.

— Та от знову неприємність! Сьогодні мене Глаша загнала в сліпий кут...

Глаша була здоровенною дівкою, першою лещетаркою і спортсменкою інституту. Але природа, щиро винагородивши її фізичною силою і ростом, недодала багато до її інтелекту, а тому Глаша все „пасла задніх", і слава Глашиних спортових рекордів була рівна славі її обмежености розумової. Через те повідомлення М. нас дуже здивувало.

— Глаша? А що ж вона могла вам такого сказати?!

— А от сьогодні шпурнула зошитом і розкричалася, що вона дивується, для чого пролетарське студентство мусить вивчати мову французької аристократії. Вона каже, що вбачає в тому звичайну вихватку ворогів народу, що це шкідництво і контрреволюція. Бо світова революція і так вже за порогом, а після революції цілого світу буде змушене вивчати російську мову.

— А ви вже злякалися?

— Та як не злякатися?!! Коли на кожному кроці виявляють стільки контрреволюційних заговорів і підпільних організацій, то, може дійсно і тут... Гм!... А ви як думаєте?

— Думаємо, що ваш страх є безпідставним. Треба було Глаші сказати, що ми, навпаки, мусимо вивчати чужі мови, бо нам прийдеться на випадок світової революції обняти всі керівні пости в цілому світі, поки там на місцях не перевірять людей і не підготують надійних кадрів.

— Ах, як ви розумно і просто міркуєте! — зі щирим захопленням вигукнув М. — Як ви скоро вмієте зорієнтуватися і дати правильну відповідь!... А я все, знаєте, розгублююсь і не знаю, що сказати... Але я тепер вже дам відповідь тій Глаші! Дуже вам дякую! Я тепер їм скажу!...

Та на другий день М. знову приходить.

— Знаєте, — сумно каже він, — нічого не вийшло з моєї розмови: Глаша мене знову „загнала"...

— Як так?

(Дальше буде).

УВАГА! — ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

ДУЖЕ ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ДЛЯ ВІДДІЛІВ ФИЛАДЕЛФІЙСЬКОЇ ОКРУГИ!

НА СУБОТУ, 17. ВЕРЕСНЯ 1949

точно на годину 8. вечером

В ДОМІ У. А. ГОРОЖАН, 847 N. FRANKLIN STREET

скликається представників місцевих відділів 35, 45, 62, 83, 105, 163, 189, 239, 268, 324, 339, 375, 395, 397, 422; від. 128 з Клифтон Гайтс; від. 383 з Бриджпорт, Па.; від. 156, 237, 352, 388 з Честер, Па.; 116, 245 з Трентон, Н. Дж.; від. 331, 347, 457 з Мілвіл, Н. Дж.; від. 261, 307 з Вілмінґтан, Н. Дж.; від. 378 з Вудбайн, Н. Дж.; від. 173, 247 з Вілмінґтон, Дел.; від. 166 з Стов, Па.; від. 321 з Фініксвіл, Па.; від. 362 з Бристол, Па., на

ДУЖЕ ВАЖНІ НАРАДИ

В СПРАВІ 55-ЛІТНОГО ЮВІЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.

Кожний відділ мусить бути заступлений. Якби якийсь відділ з якоїсь важної причини не міг прислати представників на ці збори, просимо повідомити про це Комітет листовно, на адресу Дому У. А. Горожан.

З кожного відділу повинні прийти предсідник, секретар і касієр, а вже конечно бодай один з них.

Наради є такі важні, що кожний відділ мусить обовязково бути заступлений. Ювілейний Комітет.

ВІДКРИЙТЕ СЕРЦЯ!

Здається, що вибиває тепер дванадцята година в переселенчій акції. Можемо мати сумніви й застереження, може нам щось подобатися, а щось ні, але одне мусимо ствердити, що понад це мале й незначне, висувається пекуча потреба помогти живим людям. Попри це меркнуть всі інші справи, відходять в забуття малі й буденні речі. На нас, на нашу поміч ждуть ще десятки тисяч наших братів-українців. Кожний день і кожна година не поліпшуються, а погіршують їхню долю.

Чи справді аж так безвихідно представляється справа поселення наших братів між нами, годі сказати, бо все ж таки місце десь знаходиться, все ж таки знаходиться і праця. І коли щиро з рукою на серці приглянутися ситуації з розміщенням, то направду що й місце є, й люди скоро вживаються в відносини й дають собі раду самі. Важкий є тільки початок, та кому, коли й де він не був тяжкий? Кожна праця є тим важча, чим менше бажання за неї взятися. Але коли взятися громадно до найбільше важких справ, то тягар, що про нього говорилося, виявляється тільки уявним.

Рука жертвуючого ніколи не збідніє, - каже Святе Письмо. Відкрити серце рідному братові й сестрі, відкрити серце українській дитині це просте й дуже природне. Хто нам дасть і хто нам поможе, якщо ми не схочемо помогти собі самі. До багатьох замкнутих сердець сьогодні стукає потреба, стукає кощава рука української дитини. Щось неначе невольницький плач добігає до нас з европейської скитальщини. Люди ці хочуть жити, хочуть молитися Богові і працювати. Їх потреби скромні, їх руки знеможені й виснажені. Та це нічого — кожний із них приймає таку працю, яку йому знайдете, кожний з них погодиться з найгіршими життєвими умовинами, аби тільки вернути до життя, щоб тільки спати спокійно з діточками. Тому прийти з поміччю скитальцям — це виконати обовязок.

Дзвін на трівогу в переселенчій акції, мусить підняти вгору найбільш похилені душі. Це тільки раз — може навіть і на кілька століть трапилася нагода збільшити чисельно американсько-українську спільноту. Нехай поруч із тим світ побачить, що нас українців не зломали і не знищили вороги. Нехай бачать свої і чужі, що ми, гідною і одною лавою вміємо йти, що не кинемо своїх братів на поталу й безвихідя. Доля цих тих кількадесяти тисяч українських переселенців — це наша доля і наша трагедія. Світ тільки тепер зможе пізнати, що український народ зрілий до державного життя, що він мимо виснаження тридцятилітньою боротьбою за волю — все ж не зломаний і далі преться до своєї мети. Україна, українські скитальці, що вийшли з української землі — ніколи не забудуть братньої руки американських українців. Одиноке серце братнє тепле серце, що розуміє і любить — це були серця американських і канадійських українців. Це були перші і найщиріші приятелі в нещасті. Невже тепер, коли до завершення всіх пекучих потреб вже не треба багато зусиль, мають наші серця охолонути і не відізватися на плач і голосіння нещасних? Невже забули ми, що сьогодні це горе навістило наших рідних — а завтра ми самі можемо бути в потребі?

Усміхнене личко української дитини, що ступає ніжкою в порті на американську землю, хай буде нагородою для нас всіх. Відкриймо їй, цій дитині, серце там, коли вона ще за морем, загріймо її теплом нашого серця, і тут. Греблю будуймо міцну і високу, щоб не залила її жорстока хвиля — можна сказати словами Ярослава Мудрого в ці дні. Будуймо греблю, будуймо іншими словами велику будівлю братньої любови, національної солідарности й обов'язку.

Не гайтеся з порадою, пожертвою свойому братові. Не отягайтеся з простягненням помічної руки. Хто зараз дає — цей двічі дає. Щоб усе це виконати, треба, щоб кожний з нас взявся за цю справу, кожна громада, кожна організація. Наша громада в Шікаго, а зокрема та її організація, що займається цею допомоговою акцією, себто Ліга Американців Українського Походження, вірить в серце й щирий запал наших громадян. Ми певні, що всі ті наші почування будуть заманіфестовані на вічу, що його влаштовуємо цеї неділі (11 вересня, година 2.30 пополудні), на якому говоритиме адв. Р. Смук з рамени ЗУАДКомітету. Ми теж певні — що не буде тепер між нами ні одного співгромадянина, щоб відмовився від такої великої справи — як поміч братам українцям на скитальщині і тут в Америці (вільні помешкання та працю проситься зголошувати на адресу Ліги Американців Українського Походження: Ukrainian Civic Center, 843-845 Western Avenue). Ми теж певні, що те саме буде — в кожній українській громаді в цілій Америці.

Володимир Шемердяк.
Шікаго, Ілл.

Історична підстава української самостійности є в старім Киеві

(Докінчення зі стор. 2-гої).

етнічний характер мусили розвинутися в окремі національні організми зі сильними впливами староукраїнської культури.

Заперечити українському народові права до старої київської держави, знаної під назвою Руси, вже нині ніхто не в силі. Нині ще на співвласника накидаються росіяни, але віримо, що згодом й це скінчиться і росіяни стануть шукати початків своєї держави не в українськім Києві, тільки в московськім Суздалю та в самій Москві.

По відпаденні від староукраїнської київської держави Московщини та Білорусі через знищення Лівобережної України кочовиками, а Киева москвичами в другій половині 12-го століття, організується центр політичного та культурного життя українського народу в західній, більше затишній частині України, зі столицею в Галичі, а згодом у Львові. Тут твориться вже етнічно більше чиста українська держава, вповні самостійна, бо навіть відзначена королівською короною за короля Данила, що в середніх віках вважалося з одного боку за признаку повної політичної самостійности, а з другого за признаку приналежности до европейської християнської громади націй „Коммунітас Хрістіяна". Тоді, коли Московія в 13-тім віці вже на постійно стала звязуватися з Азією, Україна йшла дальше традиційним шляхом Києва, свого попереднього центру, та звязувалася щораз стисліше зі західною Европою.

Українська нація, скріплена в західній затишній Україні, старається політично обєднати всі українські території старої України Руси, себто Подніпровя. За короля Данила вся заселена Україна за вийнятком Чернигівщини, себто вся українська територія незалита монголами, включається в Українське Королівство. Це Українське Королівство перетривало до 1349-го року та на наступні століття дало солідну державну традицію українському народові, навіть і по його упадку як самостійної держави.

В часі біля 500-літнього існування (850-1350) обох тих староукраїнських держав — Київської Імперії та Українського Королівства — витворилися основні прикмети української культури, українського політичного життя, як і українська громадська ментальність з її добрими та злими прикметами. Одним словом, витворилась українська духовість (Юкрейнієн Вей оф Лайф), коли схочемо сказати американським терміном. Обі ці українські держави стали сильною та незрушимою історичною підставою українського народу до відбудови його козацької держави та його права на повноправну націю наших часів.

Так розуміли наші предки в часі другої, себто козацької держави, коли інтелектуали, близькі до козаків, стали вважати це нове українське військо нащадками тих київських славних русичів, що під проводом українського монарха Олега тоді могутній Царгород здобували. А в часі ліквідації української козацької держави речник українського державництва, невідомий автор „Історії Русів", виразно навязує до неоспоримого права українського народу до київської держави, що зрештою зазначилося навіть в самій назві твору.

Голошення українського історичного права до самостійности на факті існування держави Богдана Хмельницького більше оперте на козацькій романтиці, ніж на критичній аналізі історії української держави. Самостійна та Соборна Україна має свою історичну підставу тільки в 500-літній історії старої України — в київській українсько - руській імперії та в західно-українськім королівстві.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Відділ 195 У. Н. Союзу в Піксkіл, Н. Й. $5, а члени відділу $13, разом $18. Зложили по $5 А. Бігуняк і А. Астряб, а по $1 П. Тижбіт, А. Мигальчук і Ф. Мочан.

М. Осінчук.

Значення рідної традиції на чужині

За час своєї дволітньої праці на полі тутешнього церковного мистецтва мав я нагоду придивитись йому блище, пізнати його мистецьку суть та його мистецькі досягнення. Відносно тих мистецьких досягнень хочу поділитись з нашим тутешнім громадянством кількома критичними заввагами.

Перше, що мушу ствердити, це те, що приличних і серіозних церковних мистецьких робіт дуже мало. Переважно це неграмотна ліпанина рисункових та малярських елементів, що зі собою нічо не мають спільного, хіба фарбу якою були виконані. Цілий мистецький ефект мальовила полягає на чисто покладених „ковтах" фарби.

Щоби цю справу приступніше з'ясувати, позволю собі навести ось такий приклад. Коли б сучасна людина вийшла на вулицю в убрані, де сурдут був би теперішній, а споді були з сімнадцятого століття, які покривали тільки клуби чоловічі, а решта ноги була в ногавиці, було б для загалу смішно, а коли б, приміром, в сурдуті замість рукавів почепив штанки, то це не тільки було б смішно, але назвали б таку людину варіятом.

Чому ж, коли те саме робиться в церковному мистецтві, ніхто з цього не сміється і мало хто ті дивоглядн завважує.

Явище нормальне. Людина має раз за разом до діла з одягом і тому критицизм, щодо вимог для цього одягу, у нього вироблений. Не так вже з мистецтвом, раз що це справа далеко складніша, а друге, що це річ не буденна і тому критицизм загалу не має коли виробитися. Однак з цього не виходить, що воно має бути в тій ділянці дальше так, як є. Громадським обовязком людей, що на тому знаються, є справу загалові роз'яснити, бо тільки тоді можлива поправа, можливий хід вперед, можливе буде приличніше вивінування наших не багатих церков об'єктами, що щось мають з мистецтвом спільного.

Мистецький напрям теперішніх наших церковних мальовил безстилевий. До реалістично намальованих на полотні почеплених на стінах церкви образів, скопійованих з поданих отцем парохом взірців, дочеплені хрестикові, чи які інші орнаменти, а мистецький ефект полягав на тому, щоби площа була заповнена фарбами і на тому кінець. Це якраз буде той сурдут зі дочепленими ногавицями штанів замість рукавів.

До реалістичних образів мало котрий, мальований орнамент надається. Реалістичний образ є аритмічна або мало ритмічна концепція, а орнамент ритмічна. Контрадікція в заложенню. І тому дуже тяжко докомпонувати до реалістичних образів орнамент так, щоби разом давали гармонійну цілість.

Ренесанс, що ввів реалізм в релігійні образи, рідко де вживає мальований орнамент. Це завдання маляр відступив архітектові, якому далеко лекше було вив'язатись з того як маляреві. Він не мав цеї контрадикції вимог, бо і будівля і орнамент по суті ритмічні. Мікельанджельо, малюючи суфіт сикстинської каплиці, декорував свої монументальні образи архітектурними елементами, бо це була одинока можлива декораційна розвязка.

Коли б ту саму роботу виконував маляр візантійський, романський, або готицький, він напевно орнаментом був би поділив поле суфіту на поодинокі образові сцени. Ритмічна, нереалістична композиція його образів позваляла йому легко погодити фактуру орнаментів з фактурою образів і в цей спосіб отримати одноцілий мистецький вислів.

Всяка малярська поліхромія, виконана ціла в однородному стилю, дасть менше або більше вдатну гармонійну цілість, залежно від мистецьких спосібностей автора цеї поліхромії. Навпаки, мішанина елементів тільки найрізнородніших стилів дасть прикру дісгармонію.

Коли ми живцем перенесемо орнамент візантійський чи романський до декорації церковної, зложеної з реалістичних образових сцен, як це переважно є по тутешніх церквах, що не мають хрестикової орнаментики, та це не тільки буде невмілістю, бо орнаментика з образами не має нічого спільного, але, коли і образи і орнаментика тим образам чужа виконані на більшій площі, як приміром суфіт церкви, то ми, вдивляючись в ті образи, маємо враження, що вони кожної хвилі грозять упасти на наші голови. Замість потрібного спокою, вони вносять до нашої душі неспокій. Вони не тільки не причиняються нічим до погідного церковного настрою, але йому перебивають. То пощо ж тоді таке малювання. Воно зайве.

Хрестиковий мотив, ужитий в декорації як мозаїковий орнамент, нераз при орнаментах криволінійних є корисний як контрастовий додаток, та ужитий в цілій церкві, як одинока орнаментальна декорація, не дає доброго враження, бо навіть, коли б сорочку цілу заповнити хрестиками, то на ню прикро було б дивитись, а що ж тоді казати про церкву.

Малювання церковне є функціональне до потреб церкви.

Церква, як дім Божий, дім молитви, дім Божої хвали, вимагає одноцілого, гармонічного настрою, який церковні мальовила мають підтримати, скупляти, а не розсівати.

Наш прекрасний обряд має свої окремі вимоги до церковного малярства. Розуміти ці вимоги може тільки людина, яка цей обряд знає і розуміє і його красу відчуває.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР

під мистецьким проводом В. БЛАВАЦЬКОГО

Відкриття сезону 1949-1950

В ПЯТНИЦЮ, 30. ВЕРЕСНЯ 1949

ФИЛАДЕЛФІЯ, САЛЯ: TOWN HALL 150 N. Broad St.

„БАТУРИН"

Історичне видовище на 5 дій за Богданом Лепким.

Постава і режісерія — В. Блавацький. Музичне оформлення—Я. Барнич. Сценічне оформлення—П. Андрусів.

Початок Вистави о год. 8. веч.

Білети вступу вже продаються в Ukrainian-American Citizens Ass'n., 847 N. Franklin St., Philadelphia, Pa., і Ukrainian League of Philadelphia, Inc., N. W. Cor. 23rd & Brown Streets, Phila., Pa.

Гуртові замовлення білетів з поза Філадельфії можна полагоджувати листовно на адресу: Ukrainian-American Citizens Ass'n., 847 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.

Весь дохід з вистави призначений на ЗУАДКомітет.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Відділи У. Н. Союзу в справі 55-літнього Ювилею.

Дня 26 серпня відбулись збори відділів Нюйорської Округи в справі вшанування 55-літнього ювилею У. Н. Союзу. На зборах було заступлених 12 відділів з Ню Йорку і околиці. Присутний на зборах був діючий містопредсідник У. Н. Союзу, Григорій Ґерман. Зборами проводив голова комітету від. У. Н. С., Петро Кучма, який, відкриваючи збори, просив присутних повстанням з місць вшанувати память пок. голови У. Н. Союзу, бл. п. Миколи Мурашка. Зясовуючи ціль зборів, голова звернувся з зазивом до відділових урядників підтримати справу ювилею. Ініціятиву до відсвяткування такого ювилею дала молодь У. Н. Союзу, яка створила свій комітет, одначе ми старші мусимо прийти цій молоді з порадою як рівнож і моральною та матеріяльною допомогою.

На цю тему розвелась широка дискусія в якій забирали слово, годились з начеркненим пляном ювилею, а зі своєї сторони обіцяли в своїх відділах занятись розпродажю білетів, як рівнож придбанням оголошень до ювилейної книжки-журналу. В програму ювилею має входити зїзд молоді У. Н. Союзу, пополудні з відповідними рефератами, а ввечер забава, получена з бенкетом і відповідною програмою.

Програмою мала б занятись молодь митрополитальної округи, яка тому пару місяців мала свій виступ в Карнеґі Гол.

В дискусії на тему праці Союзової молоді говорив обширно місто-голова У. Н. Союзу п. Герман, даючи факти з праці Союзової молоді в Вилксбері, де українська молодь під проводом п. Германа уладила курс української мови в домівці . У. М. С. А. Це тільки приклад, як багато можна зробити. Нам відомо, що в Ню Йорку є тисячі нашої молоді, а сотки є членами У. Н. Союзу, то чому б не можна було використати цеї молоді до ідейної праці на добро її і нашого загалу: молодь з її енергією і молодечою вервою дива може творити, але треба їй вказати шлях і дібрати відповідний провід. Дехто з нас журиться, мовляв, наша американська молодь не говорить добре по українськи. Присутний на зборах Степан Шумейко, один з першого покоління американських українців, відповів на це так: „Хоч ми не говоримо добре по українськи, то ми не устами дбаємо про українську справу, але серцем, відчуваючи по українськи". Ці слова варта затямити тим, які так часто без усякої застанови закидають нашій молоді незнання української мови.

На ювилею У. Н. Союзу, який має відбутися 15 жовтня, в готелі Едісон в Ню Йорку, ця сама молодь матиме нагоду знову дати доказ ділом, що вона відчуває по українськи, та що в її грудях бється українське серце. А ми старші не опустімо нагоди прийти на цей ювилей і своєю присутністю вшанувати Батька Союза з нагоди його 55-літнього існування.

За Комітет відділів У. Н. Союзу в Ню Йорку:

Петро Кучма, голова;
Марія Демидчук, секр.

—o—

БОСТОН, МАСС.

Підготова до Союзового Свята.

По кількох нарадах представників відділів ч. 238, 314 У. Н. Союзу і членів нової іміґрації рішено відсвяткувати належно 55-літні роковини заложення Українського Народного Союзу, як теж обговорено способи, як це зробити. Зогляду на заслуги Батька Союзу у всіх ділянках у минулому, місцеві організації роблять старання, щоб свято випало якнайвеличавіше. Воно відбудеться 16 жовтня, а відповідне оголошення появиться в свойому часі. Комітет свята прохає місцевих громадян памятати на цей день і стриматися тоді від улаштування інших імпрез, які могли б перешкодити в масовій участі громадян у цім Союзовім Святі.

За Комітет: **М. Давискиба.**

—•—

ШІКАҐО, ІЛЛ.

55-ліття У. Н. Союзу.

Українське Шікаґо живе тепер під знаком 55-літнього ювилею У. Н. Союзу. Відбуваються збори урядників відділів, дирекції Дому, йдуть переговори з українськими мистецькими силами, що мали би виступити на ювилейному святі. В парі з тим йде організування нових членів повною парою.

Вправді звіти рекордового секретаря, о г о л о ш у в а н і в „Свободі", не виказують „повної пари" в організуванні членства в Шікаґо, та клопіт в тому, що багато аплікацій лежить в організаторів невикінченими. Літня спека, кажуть люди. Та вже тепер треба ствердити, що Шікаґо виконало вже свою квоту нових членів, призначену Головним Урядом, а що до Нового Року ще далеко, то квота буде п е р е в и к о н а н а. Правда, не всі відділи мають однакове щастя в добуванні нових членів. Північ ще сяк так, але на полудне від Шікаґо евені, хіба один 220-тий відділ заслуговує на імя передового. За ним йде відділ 176-тий з Борнсайду. Активний колись 259-тий відділ тепер замовк. Найкращим ювилейним дарунком для Батька Союза є нові члени, пише нераз слушно головний рекордовий секретар! І такий дарунок Шікаґо У. Н. Союзові певно дасть. Одночасно з „матеріяльним" дарунком йде тепер підготовка до нематеріяльного звеличання діяльности, життя та організаційного зросту У. Н. Союзу. Таке звеличання відбудеться в неділю дня 25 вересня в Шопен Школі. Що й як там буде, буде подано в оголошенню у „Свободі" й по радійо.

Ціллю цеї короткої згадки є лише повідомити весь шікаґовський мир, щоби в неділю дня 25 вересня — він був готовий до належного вшанування організації, що за 55 літ свойого життя й творчости піднесла тут українське імя на найвищий щабель, що гідно вистояла на тому становищі донині, що все несла й буде нести поміч і потіху не лише своїм членам, але й Україні, що ніколи не кривила душею, й мала все „хребет", де його треба було мати. Не хочу виписувати „од" в честь ювилята, це нехай зроблять поети, а нам, звичайним смертельникам, треба лише час від часу пригадати собі й людям „дні слави й радости" У. Н. Союзу.

Не забудьте про день 25 вересня! **Степан Куропась.**

РОТ ЯК ВОРОТА. Його власником є гіпопотам Бібі в зоологічному городі в Шикаґо. В додатку він відкрив рота на марно, бо доглядач тим разом простягнув йому руку без поживи.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Б., Ню Йорк. — Новинка була написана в розумінні, що це комуністи спровокували заворушення. Це не відносилось до ветеранів. Дотого справа була вияснена в статті. Але признаємо, що це могло було бути написане в новинці виразніше, тоді не було б потреби Вам робити заввагу, а нам вияснити.

О. Б., Филаделфія, Па. — Годі проголошувати прізвища спонзорів. Найкраще їх повідомити карткою, бо щойно тоді буде певність, що знатимуть, на що треба бути готовими.

Організація Українських Іміґрантів, Нюарк, Н. Дж. — Найкраще подавати до газети час від часу короткі звідомлення про працю і це будемо приймати як дописі, очевидно безплатні.

М. В. — Допис видрукуємо, але за кліш мусите заплатити, якщо хочете, щоби ми зужиткували фотографію. „Свобода" в довгах і не має змоги ще й такі речі оплачувати.

А. Б., Нюарк, Н. Дж. — З машинописів латинськими буквами не можемо користати, бо нема часу на переписування українськими буквами для друку. На те ми вже звертали увагу кількома наворотами. Тому просимо надіслати „З в е р н е н н я д о м о л о д і" переписане українськими буквами. Теж проситься писати тільки на одній стороні!

МЕКСИКАНЕЦЬ ЗАПЕРЕЧУЄ ЗАТІЇ КОМІНТЕРНУ В СКЛИКАННІ КОНФЕРЕНЦІЇ

Місто Мексик, 7 в е р е с н я. — Льомбаро Толедано, голова Латинсько - Американської Федерації Праці заперечив, наче б то ціллю Континентального Конґресу для Миру було оживити діяльність Комуністичного Інтернаціоналу в Західній півкулі. Толедано склав таку заяву тому, що провідні мексиканські щоденники закинули організаторам конґресу, що вони під заслоною мирових гасел хочуть перепачкувати до Америки затії Комінформу. Атаку на закордонну політику Злучених Держав повів канадський місіонар Джозеф Ендікат, який обвинувачував американський Волл Стріт в імперіялістичних плянах супроти Китаю. Негайно після того американець Джан Роґґе закинув Советській Росії, що вона теж експлуатує Китай. Його промова зустрінулася з загальним негодуванням серед делегатів. Він пригадав учасникам теж на затії Росії в Югославії.

Нові іміґранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Белу" до порту в Ню Йорку, дня 11-го вересня:

Бойко Володимир, Альбіна, Богданна; Чернейко Василь, Анна, Михайло; Коваль Василь, Анна, Володимир, Дарія, Василь, Анна, Стефанія; Маковський Юрій, Раїса, Тамара, Валентина, Володимир, Любов, Юрій; Родак Андрій; Шевчук Іван, Емма; Шрамовят Евстахія; Туркало Семен, Валентина; Баклицький Гарасим, Галина, Микола, Ярослав; Черкасенко Євгенія; Доценко Тихон, Марта, Лідія, Галина, Олег; Гурко Богдан, Марта, Орест; Васьків Степан; Волошин Михайло, Текля, Богдан; Виноградський Іван; Бобяк Семен, Параска, Василь; Брилінський Євген, Галина; Буянів Олександер, Євдокія, Віктор; Чорній Юрій; Демків Іван; Гуца Василь, Марія, Люіза; Керда Микола, Герміна; Коперта Микола, Голіта, Петро; Костишин Микола, Софія, Олена; Коваль Володимир, Євдокія, Галина, Семен, Анна; Кузьма Петро; Лівий Осип, Емілія, Богдан; Наконечний Андрій, Анастазія, Богдан, Олена; Одноріг Сергій, Доня; Павлічка Іван, Татяна, Ярослава; Плакида Анна, Павло, Марія; Плутенко Іван, Анна, Люба; Проненко Іван, Палажка, Віктор, Анатоль; Шульга Іван, Анастазія, Михайло; Шуля Микола, Марія; Сердюк Степан, Марія, Валентина; Сівецький Степан, Параска; Стефанців Микола, Катерина, Уляна, Василь, Анна; Стефаник Василь; Супраненко Григорій, Анастазія, Микола, Василь, Федір; Вальчик Осип, Люба, Валентина, Володимир; Федоровський Степан, Люба; Глемба Іван, Марія, Орися; Головацький Володимир; Галайдіда Антін, Марія, Мирон; Галамай Михайло, Анна; Ганушевський Степан, Ольга, Роман, Юрій; Гаврилів Микола, Надія, Василь, Марія; Гева Мирослав; Гнат Осип, Марія; Гнатів Еміль, Ніна, Ліза; Гринів Теодор, Елеонора; Іванець Олена, Ірина, Богданна; Івасів Теодор, Павлина, Марія, Станислав; Кавшан Іван, Катерина; Кміцікевич Олексій, Володимира; Гемерська Дарія; Корнюк Федір; Корнило Олег; Корщенюк Федір, Ольга; Кучма Микола, Марія, Яросмав; Кралька Степан, Анна, Марія; Леськів Василь; Левандівський Мирослав; Липка Андрій, Стефанія, Михайло; Стахура Валентина, Роман; Шанц Конон, Євгенія, Зеновія.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в четвер, 15. червня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — В. Вутковський, рек. секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 13. червня 1949 року помер у 57. році життя

ЙОСИФ ПАСТЕР,

член Тов. Українська Січ, від. 59 У. Н. Союзу в Бриджпорт, Конн.

Покійний походив зі села Лісничиці, пов. Збараж, Україна. До Тов. і Союзу вступив 1941 року. Полишив у смутку сестру Магдалину Проскур в Ню Гейвен.

Похорон відбувся 16. червня з погребового заведення до укр. катол. церкви св. Арх. Михаїла і на цвинтар в Ню Гейвен. — В. И. П.!

М. Галькевич, секр.

Дня 11. серпня 1949 року помер у 61. році життя

МАРТИН ПУНКАРСЬКИЙ,

член Тов. Українська Січ, від. 59 У. Н. Союзу в Бриджпорт, Конн.

Покійний походив зі села Старос, губернія Гродінська. До Тов. і Союзу вступив у 1928 році.

Похорон при участі членів і приятелів відбувся 13. сетрпня з погребового заведення до української правосл. церкви і на укр. цвинтар св. Івана Хрестителя в Стратфорд, Конн. — В. И. П.!

М. Галькевич, секр.

Дня 24. серпня 1949 року помер у 43. році життя

ВАСИЛЬ ПОЛЬОВИЙ,

член 292 відділу У. Н. Союзу в Дітройт, Міш.

Покійний роджений в Етелберт, Ман., Канада. До відділу і Союзу вступив 1935 року. Був широко відомий як підприємець і давав щедрі жертви на різні народні цілі. Полишив у великім горю жену Лідію, 2 дочки Еліне і Каролину, сина William J. та сестру Олександру і братів Ореста та Ярослава.

Похорон відбувся 27. серпня при участи родини, членів відділу, приятелів і знайомих з дому жалоби до правосл. церкви і на цвинтар Grand Lawn. — В. И. П.!

П. Кізел, секр.

ПОДЯКА

Отсим висловлюємо сердечну подяку Вп. Панству Витвицьким з Випани за правдиву й щиру поміч в нашому переселенні з Австрії до Америки, за довшу родинну гостину в їх домі та за труди при нашому улаштуванні.

Рівнож щира подяка для **Вп. Панів Заблоцьких** з Нюарку за вишукання праці, — та для **Вп. п. Осадчуків** з Випани що зрозуміли наше трудне положення та допомагали нам при нашому устаткуванні.

Ірина та Андрій Дзедзики з батьками.

Дрібні Оголошення

ФІЛЯТЕЛІСТИ!

Маю на продаж більшу скількість і з різних країн поштових марок. Інтересуючихся прошу писати на адресу:

MAKE W., сек-т.
Glacier, B. C., Canada.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.

Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 7 ввечір. В неділі від 11 рано до 1 пополудні.

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIRCONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ NEW JERSEY
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET, cor. Warren Street
JERSEY CITY, 2, N. J.
Tel. BErgen 4-5131

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як ____ $150
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer.
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555
OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
Tel. ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel. MElrose 5-6577

Д-Р РОМАН ОСІНЧУК
приймає відтепер хворих щодня (крім неділі)
від 11 до 12 год. рано і від 6 до 8. год. ввечорі.
В суботи лише від год. 11 до 1-шої
В позаурядових годинах за попереднім замовленням.
Адреса: 23 EAST 7th STREET, NEW YORK 3, N. Y.
(між 2 і 3 Евнями, напроти Української Катол. Церкви).
Телефон: GRamercy 3-6217.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ
ПРОВІДНИК або САМОУК
для вивчення читати, писати і говорити по англійськи з вимовою без помочі учителя.
Ціна $1.50.
Замовлення враз з належитістю слати до:
SVOBODA
81-83 Grand Street (P. O. Box 346) Jersey City 3, N. J.

КУРКУЛЬСЬКА ВІЛІЯ
ЗБІРКА НОВЕЛЬ
ДОКІЯ ГУМЕННА
Зміст: 1. Пахощі польових квітів; 2. Сосна чекає чуда; 3. Барбос Пятий; 4. Куркульська вілія.
Ціна 15 центів.
Замовлення враз з належитістю слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346.
JERSEY CITY 3, N. J.

НОВІ КНИЖКИ
ЯР СЛАВУТИЧ
Правдоносці (поезії) __ $1.00
Спрага (поезії) ______ 0.75
Оформлення мистців О. Лятуринської, М. Дмитренка та Я. Гніздовського.
Замовлення разом з належитістю слати до:
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
(P. O. Box 346)
Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 2174. Гості в містечку.

Коли Тарзан усунув до решти свої пута...

...Джена подалася до міста, думаючи, що Тарзан в тюрмі. Одначе ранком наступного дня її увагу прикувало дивне видовище на краю міста.

Туди підїздив малий цирк.

Коли цирк переїздив брід у малій річці, вода сягала до долівки львиної клітки.